

Označení původu a zeměpisná označení produktů z členských států EU k mezinárodnímu zápisu v roce 2022

Designations of Origin and Geographical Indications of Products from EU Member States for International Registration in 2022

Michal ČERNÝ¹

ABSTRAKT

Příspěvek shrnuje problematiku prováděcích rozhodnutí Komise EU, která obsahují seznamy v EU chráněných označení původu nebo zeměpisných označení, která byla v roce 2022 podána k mezinárodnímu zápisu podle Ženevského aktu Lisabonské dohody o ochraně označení původu a zeměpisných označení.

ABSTRACT

The paper summarizes the issue of implementing decisions of the EU Commission, which contain lists of protected designations of origin or geographical indications in the EU, which were submitted for international registration in 2022 under the Geneva Act of the Lisbon Agreement on the Protection of Designations of Origin and Geographical Indications.

KLÍČOVÁ SLOVA

Označení původu, zeměpisné označení. Evropská unie. Členské státy. Mezinárodní zápis. Ženevský akt Lisabonské dohody na ochranu označení původu a zeměpisných označení. Zemědělské výrobky a potraviny, vína, lihoviny.

Key Words

Designation of origin, geographical indication. European Union. Member states. International registration. Geneva Act of the Lisbon Agreement for the Protection of Designations of Origin and Geographical Indications. Agricultural products and food, wines, spirit drinks.

1. Reformovaná struktura systému ochrany označení původu a zeměpisných označení v EU

Na stránkách Duševního vlastnictví jsme již v roce 2021 informovali² o prvních sadách označení původu a zeměpisných označení výrobků z členských států EU, které byly podány k ochraně mezinárodním zápisem.

V letošním roce počátkem dubna 2022 přijala Komise další 3 prováděcí rozhodnutí Komise obsahující seznamy dalších označení zemědělských výrobků a potravin, lihovin a vín, které mají být podány k mezinárodnímu zápisu podle Ženevského aktu Lisabonské dohody na ochranu označení původu a zeměpisných označení.

* Publikovaný komentář nepodliehal recenznímu konaniu.

1 JUDr. Michal Černý Ph.D. je odborným asistentem Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, patentovým zástupcem (M+D) a ETMA & EDA - kvalifikovaným zástupcem před EUIPO

2 ČERNÝ, Michal. Informace ze světa označení původu a zeměpisných označení: První sady unijních označení k mezinárodní ochraně podle Ženevského aktu. In Duševné vlastnictví, 2021, 3-4. S. 52-55.

Dostupné on-line na adrese: https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/2021/03/eDV_2103_04.pdf

Na margo je nutno upozornit na to, že na sklonku roku 2021 došlo v EU k menší novelizaci dosavadních nařízení [Nařízení \(EU\) 2021/2117](#). Mimo jiné došlo pro účely ochrany označení původu a zeměpisných označení k zařazení aromatizovaných vín³ do skupiny výrobků souhrnně nazývaných zemědělské výrobky a potraviny (viz. čl. 2 bod 20 [Nařízení \(EU\) 2021/2117](#)) a zachování ochrany stávajících zeměpisných označení aromatizovaných vín (viz. čl. 16a [Nařízení \(EU\) 1151/2012](#) - ve znění změněném [Nařízením \(EU\) 2021/2117](#)) - všechna dosavadní chráněná zeměpisná označení byla zapsána do příslušného rejstříku. V [Nařízení \(EU\) 251/2014](#) pak došlo k vypuštění ustanovení dosud upravujících ochranu zeměpisných označení aromatizovaných vinných produktů, neboť napříště bude poskytována ochrana označením aromatizovaných vín dle [Nařízení \(EU\) 1151/2012](#). Definice zákonných názvů (a příslušných požadavků) na aromatizovaná vína ovšem zůstaly i nadále v [Nařízení \(EU\) 251/2014](#).

2. Sady označení výrobků produkovaných uniijními producenty k ochraně mezinárodním zápisem v roce 2022

V souladu s touto reformovanou strukturou úprav zajišťujících v EU ochranu označení původu a zeměpisných označení Komise přijala 3 Prováděcí rozhodnutí (podle [Nařízení \(EU\) 2019/1753](#)). Jde o:

- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/532,
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/540 a
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/541.

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/532 ze dne 1. dubna 2022, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753⁴ obsahuje v příloze seznam následujících chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení zemědělských výrobků a potravin:

- (Německo) Kölsch (CHZO),
- (Řecko) Ελιά Καλαμάτας/Elia Kalamatas (CHOP), Γραβιέρα Νάξου/Graviera Naxou (CHOP), Κονσερβολιά Ροβίων/Konservolia Rovion (CHOP), Μαστίχα Χίου/Masticha Chiou (CHOP),

- (Francie) Huile d'olive de Haute-Provence (CHOP), Morbier (CHOP), Piment d'Espelette/Piment d'Espelette – Ezpeletako Biperra (CHOP), Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy) (CHZO), Emmental français est-central (CHZO), Emmental de Savoie (CHZO), Huîtres Marennes Oléron (CHZO), Jambon de Bayonne (CHZO), Pruneaux d'Agen (CHZO), Tomme de Savoie (CHZO),
- (Itálie) Finocchiona (CHZO),
- (Rumunsko) Telemea de Ibănești (CHOP), Magiun de prune Topoloveni (CHZO).

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/540 ze dne 1. dubna 2022, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/787, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753⁵ obsahuje v příloze seznam následujících zeměpisných označení lihovin:

- (Bulharsko) Стралджанска Мускатова ракия/Мускатова ракия от Стралджа/Straldjanska Muscatova rakya/Muscatova rakya from Straldja (ZO), Ямболска гроздова ракия/Гроздова ракия от Ямбол/Yambolska grozdova rakya/Grozdova rakya ot Yambol (ZO),
- (Řecko) Τσίπουρο Τυρνάβου/Tsipouro of Tyrnavos (ZO).

Konečně Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/541 ze dne 1. dubna 2022, mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753⁶ obsahuje v příloze seznam následujících chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení vín:

- (Řecko) Σαντορίνη (CHOP),
- (Francie) Val de Loire (CHZO), Pay d'Oc (CHZO),
- (Itálie) Bolgheri (CHOP).

Shora uvedená označení již chráněná v EU se tak pomyslně připojí k označením, která byla Komisí již v loňském roce publikována k podání žádostí o mezinárodní zápisy dle čl. 2 [Nařízení \(EU\) 2019/1753](#) v souladu s příslušnými ustanovením Ženevského aktu Lisabonské dohody o ochraně označení původu a zeměpisných označení.

³ kromě aromatizovaných vín byly mezi zemědělské výrobky a potraviny do přílohy I bodu I Nařízení (EU) 1151/2012 také zařazeny: - včelí vosk, - jiné alkoholické nápoje vyjma lihovin a výrobků z révy vinné vymezené v části II přílohy VII nařízení (EU) č. 1308/2013

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022D0532>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022D0540>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022D0541>

3. Souvislosti

Chce-li producent výrobku s chráněným označením usilovat o ochranu prostřednictvím mezinárodního zápisu, měl by zejm. sledovat úřední portály či věstníky příslušného úřadu svého domovského státu (kde je usazen a dochází k produkci výrobku s chráněným označením). Dosavadní praxe byla taková, že Komise dosud vydávala rozhodnutí s přibližně roční periodicitou (v červnu roku 2021, v dubnu roku 2022) a orgány členských států vyzývaly oprávněné k vyjádření zájmu ve lhůtách předcházejících - naposled český Úřad průmyslového vlastnictví (České republiky) vyzýval oprávněné k projevení zájmu do konce října 2022.⁷

Na margo je nutno poznamenat, že dosavadní výzvy^{8,9} českého Úřadu průmyslového vlastnictví nebyly českými producenty reflektovány, jak vyplývá z obsahu dosud publikovaných Prováděcích rozhodnutí Komise (EU) 2021/C 215 I/04, 2021/C 215 I/02, 2021/C 219 I/02, 2021/C 219 I/04, 2022/532, 2022/540 a 2022/541. Žádné z nich neobsahuje označení českého výrobku s chráněným označením EU. Ze slovenských výrobků byla (již v roce 2021) k mezinárodnímu zápisu v prováděcím rozhodnutí Komise (EU) uvedena tato označení: Vinohradnícka oblasť Tokaj (CHOP) a Paprika Žitava/Žitavská paprika (CHOP). Čeští i slovenští výrobci produktů s chráněným označením by měli usilovat o teritoriálně co nejširší ochranu svých označení.

Ochrana prostřednictvím mezinárodního zápisu podle Ženevského aktu Lisabonské dohody o ochraně označení původu a zeměpisných označení přináší ochranu v rámci stále se rozšiřujícího seznamu teritorií smluvních států. Kromě Evropské unie (a také samostatně Francie, Maďarska a Česka) jsou Ženevským aktem aktuálně vázány: Albánie, Kambodža, Korejská lidově demokratická republika,¹⁰ Laos, Omán, Samoa, Švýcarsko, Peru a od 15.03.2023 také státy OAPI (Benin, Burkina Faso, Kamerun, Středoafrická republika, Čad, Komory, Kongo, Pobřeží slonoviny, Gabon, Guinea, Guinea Bissau, Rovnická Guinea, Mali, Mauretánie, Niger, Senegal a Togo). Lze očekávat, že počet smluvně vázaných států (či mezinárodních organizací) se bude v budoucnu rozrůstat - reálně přinejmenším o státy, které jsou již vázány Lisabonskou dohodou (ve znění Stockholmského aktu).

O přistoupení k Ženevskému aktu však přinejmenším uvažují také některé třetí země, které dosud stojí stranou univerzálního mezinárodního systému ochrany označení původu a zeměpisných označení - např. Ruská federace. Dne 30.12.2021 byla na portálu kremlin.ru publikována úřední zpráva o tom, že prezident Ruské federace podepsal federální právní předpis, který přistoupení umožňuje, a dále že přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o ochraně označení původu a zeměpisných označení zvýší ochranu označení ruských výrobků.¹¹ Vycházíme-li z internetových stránek WIPO, k tomuto přistoupení dosud nedošlo. Lze tak zřejmě uzavřít, že přistoupení RF k Ženevskému aktu dosud nemá v tomto státě takovou prioritu, aby k němu došlo.

Závěrem lze doporučit producentům výrobků s chráněným označením větší míru zájmu o možnost mezinárodní ochrany označení původu a zeměpisných označení, neboť tato ochrana může změnit možnosti exportu jejich výrobků na další teritoria v budoucnu.

Použité zdroje

Odborné články

1. ČERNÝ, Michal. Informace ze světa označení původu a zeměpisných označení: První sady unijních označení k mezinárodní ochraně podle Ženevského aktu. In Duševné vlastnictví, 2021, 3-4. S. 52-55. Dostupné on-line na adrese: https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/2021/03/eDV_2103_04.pdf

Akty orgánů EU

2. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 ze dne 23. října 2019 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních
3. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2117 ze dne 2. prosince 2021, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů

⁷ blíže viz. https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/op_zo/prihlaseni_op-zo_zapsanych_eu_zenevsky_akt_treti-moznost.pdf

⁸ https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/op_zo/prihlaseni_op-zo_zapsanych_eu_zenevsky_akt.pdf

⁹ https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/op_zo/prihlaseni_op-zo_zapsanych_eu_zenevsky_akt2B.pdf

¹⁰ hovorově Severní Korea

¹¹ blíže viz. Anonymous (kremlin.ru) Law on Russian Federation's accession to Geneva Act of Lisbon Agreement on Appellations of Origin and Geographical Indications. 30.12.2021. Dostupný on-line na adrese: <http://en.kremlin.ru/acts/news/67494>

se zemědělskými produkty, nařízení (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, nařízení (EU) č. 251/2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a nařízení (EU) č. 228/2013, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch nejvzdálenějších regionů Unie

4. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin
5. Nařízení (EU) 251/2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1601/91
6. Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/532 ze dne 1. dubna 2022, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753
7. Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/540 ze dne 1. dubna 2022, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/787, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753
8. Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/541 ze dne 1. dubna 2022, mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753
9. Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 2. června 2021, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 [2021/C 215 I/04]
10. Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 3. června 2021, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/787, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 [2021/C 215 I/02]
11. Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 3. června 2021, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 [2021/C 219 I/02]
12. Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 8. června 2021, kterým se stanoví seznam zeměpisných označení chráněných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 251/2014, v souvislosti s nimiž mají být podány žádosti o mezinárodní zápis podle článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 [2021/C 219 I/04]

Jiné zdroje

13. ÚPV (ČR) (úřední oznámení) dostupné na adrese: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/op_zo/prihlaseni_op-zo_zapsanych_eu_zenevsky_akt2B.pdf
14. ÚPV (ČR) (úřední oznámení) dostupné na adrese: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/op_zo/prihlaseni_op-zo_zapsanych_eu_zenevsky_akt.pdf
15. ÚPV (ČR) (úřední oznámení) dostupné na adrese: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/op_zo/prihlaseni_op-zo_zapsanych_eu_zenevsky_akt_treti-moznost.pdf
16. Anonymous (kremlin.ru) Law on Russian Federation's accession to Geneva Act of Lisbon Agreement on Appellations of Origin and Geographical Indications. 30.12.2021. Dostupný on-line na adrese: <http://en.kremlin.ru/acts/news/67494>